

Schelde

NIEUWSBRIEF NR. 60

augustus 2009 - een uitgave van het Schelde InformatieCentrum

Levensaders onder de Westerschelde

Leo Boone van Delta Infra spreidt een grote plattegrond uit op tafel. Hij wijst de twee stroken aan waar in de bodem van de Westerschelde de hoogspanningskabels liggen die het energiebedrijf beheert – tussen Ellewoutsdijk en Terneuzen en, enkele kilometers oostelijk daarvan, tussen Bakendorp en Eendragtspolder. “We moeten frequent controleren of ze nog diep genoeg liggen en ze zonodig dieper ingraven, want de stroming kan ze blootleggen.”

Onder de Westerschelde tussen Zuid-Beveland en Zeeuws-Vlaanderen liggen tientallen kabels en leidingen. Chemiebedrijf Dow heeft tussen Ellewoutsdijk en Terneuzen twee gasleidingen. Tussen het Verdrongen Land van Saeftinge en het Schelde-Rijnkanaal ligt een strook met gas- en waterleidingen van Gasunie, Shell, Zebra gasnetwerk en waterbedrijf Evides. Alle bedrijven beheren hun eigen verbindingen, behalve Evides, want die heeft Delta ingeschakeld. De bedrijven doen het beheer in

goed overleg met vaarwegbeheerder Rijkswaterstaat. Informatie over dieptemetingen wordt onderling uitgewisseld.

Markeringsborden

De stroken met kabels of leidingen zijn enkele honderden meters tot meer dan een kilometer breed. Binnen die stroken, met aan weerszijden een veiligheidsmarge van 200 meter, mogen geen werkzaamheden worden uitgevoerd en is ankeren verboden. >>

In dit nummer

4

Weidevogels naar de Kalkense Meersen lokken

Nu al maatregelen treffen om straks een waardevol weidevogelgebied te krijgen

6

Paling in de goot

De paling heeft dringend hulp nodig

Rubrieken

3

Gespot!

De werven bij Kruikeke

5

Scheldemonitor

De terugkeer van de wolhandkrab

7

Scheldenieuws

8

Wonen en werken

In de gouden driehoek aan de Schelde

Het K-bord bij Hoedekenskerke

>> De stroken zijn op de dijk en in het water gemarkeerd door grote gele borden met daarop de letter K, van kabel. Staat er een Z op, van zinker, dan liggen er (ook) gas- of waterleidingen. “De Z- en K-borden zijn grove aanduidingen”, zegt medewerker vaarwegbeheer Guus de Kock van Rijkswaterstaat. “De exacte ligging van kabels en leidingen is soms extra aangeduid met een betoning van kleine gele tonnetjes. Dat is vooral bij plaatranden van belang. Als een schip in problemen komt, weet de kapitein waar hij weg moet blijven.”

Er is nog een derde strook, met verlaten telefoonkabels: tussen Bakendorp en Zeedorp.

Ook hier geldt een ankerverbod. De Kock: “Voor een deel liggen die kabels er nog. Het kan tot gevaarlijke situaties leiden als een schip met zijn anker in zo’n kabelrestant komt.”

Baggeren of boren

De eerste kabels in de Westerschelde zijn al in de jaren '50 van de vorige eeuw gelegd. Dit zijn ‘gebaggerde’ verbindingen: om ze op diepte te krijgen is de bodem weggebaggerd. Alleen door zandplaten heen zijn de kabels gewoon gegraven. Diepte moet minimaal drie meter bedragen maar meestal liggen ze zo’n vier meter diep. Delta heeft

op het tracé Ellewoutsdijk-Terneuzen vorig jaar een nieuwe 150 kV kabel aangelegd die gedeeltelijk is geboord. “Met boren kun je de kabel veel dieper leggen”, vertelt Boone. “Dat is nodig omdat de kabel door de Middelpaalt ligt, een zandplaat bij Terneuzen die aan de noordzijde erodeert. Elk jaar verdwijnt daar 40 meter. Daarom hebben we de kabel op het noordelijk deel van de plaat en verder richting vaargeul geboord, op een veilige diepte van zeker 14 meter in de bodem.”

Het boren van de kabel aan de noordzijde van de Middelpaalt is niet voor niets. Op hetzelfde traject ligt nog een 150 kV kabel van Delta en de twee gasleidingen van Dow, alledrie ingebaggerd. “Die moeten aan de plaatranden om de twee jaar of zelfs elk jaar opnieuw op diepte worden gebracht”, vertelt Guus de Kock van Rijkswaterstaat.

De eerste geboorde verbinding onder de Westerschelde ligt op het tracé bij Saeftinge. Het is de Zebra transportleiding voor hoogcalorisch gas uit 1998. “Er is toen op de Ballastplaat in het midden van de Schelde een werkeiland aangelegd en van daaruit is naar beide zijden geboord”, vertelt Jan de Bokx, ook van Delta Infra. “Momenteel legt Gasunie daar op dezelfde manier een leiding aan. Overigens zijn de meeste leidingen op dit tracé zinkers die zijn aangelegd met baggertechnieken.”

Veel ‘gedoe’

Schepen hebben in de strook bij Saeftinge nog nooit beschadigingen veroorzaakt aan de leidingen. Dat is wel het geval in de kabelstroken van Delta in het middengebied van de Westerschelde. “We hebben al véél gedoe gehad”, zegt Boone, “door schepen die uit hun roer lopen, motorstoringen, ankeringen, noem maar op. Om de paar jaar is er wel wat loos. Reparatie van een beschadigde kabel is vaak niet mogelijk. Meestal moet een nieuw stuk kabel gelegd worden. Dan praat je over de hele kruising van de vaarweg. Op een van onze kabels kwam al direct na de aanleg een schip terecht. Het hele stuk tussen Terneuzen en de Middelpaalt moest vernieuwd worden.”

Redundant systeem

Er liggen drie drinkwaterleidingen van Evides bij Saeftinge. De Bokx: “Mocht er één

Een cutter-zuiger maakt bij de Middelpaalt een sleuf voor de 150 kV kabel van Delta. Op de achtergrond Dow Terneuzen.

beschadigd raken dan hebben de andere twee voldoende capaciteit om het over te nemen. De leidingen zijn onmisbaar voor de drinkwatervoorziening van Zeeuws-Vlaanderen. Het zijn echte levensaders." Om dezelfde reden liggen in beide kabelstroken van Delta twee hoogspanningskabels naast elkaar. Boone: "Van beide wordt normaal gesproken slechts de helft van de capaciteit gebruikt. Als er één beschadigd raakt of voor onderhoud tijdelijk buiten gebruik is, heeft de andere kabel voldoende capaciteit om het over te nemen. We noemen dit een redundant systeem."

In een van de waterleidingen van Evides bij Saeftinge ligt een getrokken glasvezelkabel van KPN. Delta heeft diverse telecomverbindingen onder de Westerschelde liggen. "We zijn in overleg met NV Westerscheldetunnel of we toekomstige glasvezelkabels in de kabelkelder onder de tunnel kunnen leggen", zegt Boone. "We wilden ook de hoogspanningskabels daarin leggen, maar in verband met de veiligheidseisen is dat uitgesloten."

Lex Kattenwinkel

GESPOT!

De inwateringssluys van het gecontroleerd overstromingsgebied in Groot-Kruike is klaar. Deze constructie laat na afloop van de overige werken (uiterlijk winter 2011) de dagelijkse getijdenwerking toe in de polder. Wanneer het vloedpeil in de Schelde de hoogte van 4,20 meter overschrijdt, stroomt het water via 15 kokers door de 50 meter brede en diepe inwateringssluys binnen. Zodra het waterpeil voldoende gedaald is, stroomt de polder weer leeg via de uitwateringssluys ernaast.

Evelien de Munter

De leg-unit waarmee Delta in 2008 de 150 kV kabel in de Westerschelde heeft gelegd

*De boeren
krijgen een
vergoeding als
zij bijvoorbeeld
hun land later
maaien*

Weidevogels naar de Kalkense Meersen lokken

De Kalkense Meersen (± 600 ha) langs de oever van de Schelde worden in het kader van het geactualiseerde Sigmaphan verder ontwikkeld tot 'wetland'. Dit zijn natte graslanden die niet onder invloed van het getij staan. 200 hectares van dit gebied worden in 2010 een thuishaven voor weidevogels. Om de periode tot 2010 te overbruggen zijn het Agentschap voor Natuur en Bos en het Regionaal Landschap Schelde - Durme reeds gestart met een project om weidevogels alle kansen te geven.

De inrichting van de Kalkense Meersen als 'wetland' is een onderdeel van het geactualiseerde Sigmaphan. Dit is een groots opgezet plan voor een betere bescherming tegen overstromingen en voor een natuurlijker Schelde-estuarium. In het weidse landschap langs de Schelde ter hoogte van Wetteren start vanaf 2010 geleidelijk aan een maaibeheer om de soortenrijke vochtige graslanden met onder andere dotterbloem, pinksterbloemen en de echte koekoeksbloem opnieuw te laten floreren. In dit beheer krijgen ook de weidevogels een bijzondere plaats. Grutto en Kievit zijn de meest gekende soorten. Deze vogels broeden in uitgestrekte open graslanden, ze nestelen zich in hooilanden en akkers. Het is helaas niet allemaal 'koek en ei'. Veel nesten worden vernield door maaiwerken of platgetrapt door het vee. Het

sterftcijfer bij kuikens is dan ook zeer hoog. Tijd om actie te ondernemen.

Veeleisende klanten verleiden

Om deze paradevogels naar de Kalkense Meersen te lokken zijn enkele ingrepen noodzakelijk. Enkel bepaalde gebieden met een specifieke bodemsamenstelling en een aangepaste waterhuishouding komen in aanmerking om deze veeleisende klanten te verleiden. Weidevogels houden van een open landschap, waar eventuele belagers zich niet kunnen schuilhouden. Aangeplante populieren worden daarom verwijderd. De grutto en andere weidevogels hebben bovendien voldoende afwisseling van gemaaid en niet gemaaid grasland nodig om te broeden en hun jongen groot te brengen. De kuikens voeden zich met

vliegen, spinnen, langpootmuggen,... Deze beestjes vind je frequent in hoog ongemeaid bloemrijk grasland maar zijn schaars op kort gemaaid graslanden. Volwassen grutto's voeden zich met bodemdieren, die ze met hun lange bek uit de vochtige kort gemaaid graslanden halen. Door het toepassen van een aangepast maairegime ontstaat een gevarieerd, gruttovriendelijk landschap.

Via een contract met de Vlaamse overheid engageren landbouwers zich voor een aangepast weidevogelbeheer. Zo worden de percelen bijvoorbeeld pas na 15 juni gemaaid. Weidevogels krijgen op die manier de kans om hun kuikens groot te brengen. In ruil voor deze inspanningen krijgt de landbouwer een vergoeding. Die is bedoeld om

het opbrengstverlies ten gevolge van het minder intensieve beheer te compenseren.

Niet wachten tot 2010

Nu al brengen jaarlijks dertig broedparen grutto's hun jongen groot in het gebied. Om de periode tot 2010 te overbruggen en het aangepaste maaibeheer al te laten ingaan, hebben het Agentschap voor Natuur en Bos en het Regionaal Landschap Schelde - Durme de handen in elkaar geslagen. Ze trachten de weidevogelpopulatie te ondersteunen in de overgang naar de toekomstige inrichtingsmaatregelen. Enerzijds gebeurt dit door het toepassen van perceelsdekkende maatregelen, zoals een aangepaste maaidatum of van binnen naar buiten maaien.

Anderzijds ondersteunen ze de weidevogelpopulatie door vrijwillige nest- en kuikenbescherming. Door de nesten te markeren of te verplaatsen vlak voor de landbouwer begint te maaien blijven heel wat kuikens gespaard. Bovendien krijgen de landbouwers de kans om kennis te maken met het weidevogelbeheer. Wanneer straks het toekomstige omvorming- en natuurbeheer start in het kader van het Sigmaphan hebben ze deze beheervorm al in de vingers.

De eerste resultaten van het weidevogelproject zijn hoopgevend. De percelen onder weidevogelbeheer kennen een groter voortplantingssucces. Een onderzoek van de Universiteit Gent zal dit ook de komende jaren verder in kaart brengen.

Evelien de Munter

Fouragerende grutto's moeten straks weer een normaal verschijnsel worden in de Meersen

Terugkeer van de Chinese wolhandkrab in de Zeeschelde

De Chinese wolhandkrab is een uitheemse krab die begin vorige eeuw waarschijnlijk met ballastwater van schepen in Europa belandde. Na 1930 groeide ze uit tot een ware plaag in Duitsland en Nederland, waar ze schade toebracht aan dijken en vissersnetten.

Na de Tweede Wereldoorlog daalde het aantal wolhandkrabben sterk. Dit kwam vermoedelijk door de verslechterende waterkwaliteit in de Europese rivieren, waardoor het voedselaanbod afnam. De krabben zelf zijn behoorlijk tolerant voor vervuiling.

Bij visbemonsteringen in de Zeeschelde in de jaren '90 werden hooguit enkele wolhandkrabben in de fuiken gevangen. Tegenwoordig is hun aantal sterk toegenomen. Die toename ging gepaard met een betere waterkwaliteit. Recente vangstresultaten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek laten een voorjaarspiek zien die overeenkomt met de migratie van jonge krabben naar de zoetwaterzone. Ze graven er meestal een holletje in de oevers. De najaarspiek wordt veroorzaakt door volwassen krabben die naar zee migreren om zich voort te planten.

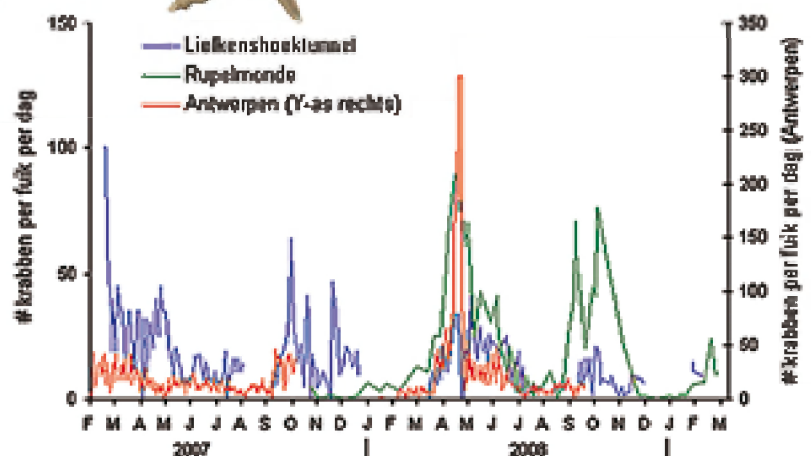
Voorlopig lijkt de impact van de wolhandkrabben in Vlaanderen beperkt, maar vanwege hun graafwerk in de oevers blijft het belangrijk de aantallen nauwkeurig te volgen. Bovendien zijn de krabben niet kieskeurig wat hun voedsel betreft, waardoor ze competitief sterker zijn dan andere bodemdieren.

Maarten Stevens

Jonge wolhandkrabben graven een holletje in de oevers van rivieren.

Bron:

Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, 2009

Paling in de goot

Het gaat slecht met de paling.

Ten opzichte van 1980 is de stand in Nederland en België gedecimeerd tot hooguit enkele procenten. Deze dramatische achteruitgang kent verschillende oorzaken, zoals de barrières die de paling tegenkomt bij de trek. Glasaaltjes kunnen op veel plaatsen niet meer het zoete binnenwater op en schieralen kunnen vanuit de polder de zee niet bereiken. Daarom wordt de paling nu bij zijn enorme reislust een handje geholpen, ook in het stroomgebied van de Schelde.

De aalgoot bij Borssele

De vele gemalen of pompstations die langs de Schelde het overtollig polderwater afvoeren, zijn voor de paling een onneembare hindernis. Glasaal kan er niet door naar binnen en schieralen die door een gemaal juist naar zee willen zwemmen worden meestal vernalen. Daarom worden steeds slimmere manieren bedacht om de doortocht van de paling toch mogelijk te maken. Zo ligt bij het gemaal in Hoedekenskerke al jaren een aalgoot waardoor glasaaltjes in het voorjaar óver de dijk naar het polderwater kunnen. “Er ligt een kokosmat in de goot, waar de aaltjes zich doorheen naar boven werken”, legt aquatisch ecooloog Wouter Quist van waterschap Zeeuws Eilanden uit. “Een zoetwaterstroom lokt de aaltjes. Volgend jaar krijgt het gemaal bij Kapelle ook een aalgoot.” Andere vissen en schieraal hebben echter niets aan aalgoten. Gemaal Maelstede bij

’s-Gravenpolder krijgt daarom volgend jaar een migratievoorziening voor alle trekvis, vertelt Quist. “Onderdoor de dijk wordt een buis geboord, die buitendijks in verbinding staat met een bak. Bij eb laten we de inhoud van de bak naar het polderwater lopen en op dezelfde wijze wordt in het najaar de schieraal naar de Westerschelde geholpen. Er komt een nieuw gemaal bij Hansweert dat ook zo’n migratievoorziening krijgt.”

Uitwateringssluisjes

Aan de Zeeuws-Vlaamse kant van de Westerschelde hebben vissen minder problemen om naar binnen en buiten te migreren. “Van vroeger zitten er nog veel uitwateringssluisjes”, vertelt bioloog Yvonne van Scheppingen van waterschap Zeeuws-Vlaanderen. “Deze gaan bij eb automatisch open om overtollig polderwater te spuien. Vissen kunnen dan

mee naar buiten. De omgekeerde route lukt pas als de uitstroomsnelheid laag genoeg is. Dat is het geval als bij vloed het opkomende water op de Westerschelde voldoende tegendruk geeft. De vissen liggen daar echt op te wachten. Bij een bepaalde waterstand gaan de sluisjes weer automatisch dicht, want het is natuurlijk niet de bedoeling dat zout Scheldewater naar de polder stroomt.”

Soms is er een combinatie gemaal/sluis. “Daar schakelen we het gemaal alleen in als er veel overtollig polderwater is. Vaak kunnen de sluisjes het alleen af.” Volgens de bioloog zitten tussen Terneuzen en Cadzand bijna alle sluisjes er nog. Ook in het oostelijk deel van de Westerschelde zit er nog één, bij Walsoorden. “Die is destijds bij de aanleg van het gemaal op verzoek van een beroepsvisser blijven zitten.”

Twee gemalen aan de Zeeuws-Vlaamse Scheldeoever hebben een andere migratievoorziening. Zo liggen bij gemaal Campen twee buizen door de dijk: door de ene wordt een lokstroom naar buiten gepompt, door de andere wordt water naar binnen gepompt. "Daar zitten palingen tot 40 centimeter bij."

Langs de Zeeschelde zijn geen aalgoten of andere voorzieningen voor trekvis. Er is echter veel natuurlijke afvoer van overtollig polderwater, waarbij vismigratie dus mogelijk is, zegt wetenschappelijk medewerker Johan Coeck van het INBO (Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek). Hij vertelt dat een nieuw pompstation in Antwerpen als eerste in Vlaanderen een migratievoorziening krijgt, vergelijkbaar met die bij het Zeeuwse gemaal Maelstede.

Reislustige vis

Palingen zijn reislustige vissen. Ze planten zich voort in de Sargassozee. De larfjes drijven met de Golfstroom mee naar het Europese continent. Als glasaal zwemmen ze daar rivieren op, waarna ze hun leven verder doorbrengen in zoet water. Na ongeveer acht jaar ondergaan ze een soort gedaanteverwisseling en worden ze geslachtsrijp. Als schieraal of zilverpaling trekken ze weer terug naar de Sargassozee om te paaien, vijf- tot zeventuizend kilometer van hun leefgebied. Daarna sterven ze.

Uitzetten glasaal

Het Agentschap voor Natuur en Bos zet in samenwerking met de Provinciale Visserijcommissie in Vlaanderen al tientallen jaren glasaal uit. Op de polderwateren, maar ook in de zij- en bovenrivieren van de Zeeschelde. Veel van de zijrivieren zijn verstuwd en hebben over grote trajecten geen rechtstreekse verbinding meer met de Zeeschelde. "Schieraal kan wel via de stuw naar buiten, maar glasaal kan niet naar binnen", zegt Coeck. "Ons onderzoek richt zich nu onder andere op de vraag waar we de glasaal het best kunnen uitzetten, zodanig dat de schieraal later de meeste kans heeft om ongeschonden weg te komen."

De grootste producent van schieraal in Vlaanderen is overigens de Zeeschelde zelf. Coeck: "Dankzij de sterk verbeterde waterkwaliteit zit in het zoete deel van de Zeeschelde – stroomopwaarts van Antwerpen – nu veel paling. Naar en van dit leefgebied hebben de palingen natuurlijk geen migratieproblemen."

Lex Kattenwinkel

Meer info:
www.fishflowinnovations.nl
www.vismigratie.be

Scheldenieuws

Visdieven Terneuzen

"Komen de visdieven volgend jaar naar hun nieuwbouwwoning?", was de vraag bij het artikel vorig jaar november in deze nieuwsbrief. Weliswaar streek een deel van de kolonie (60 paren) aanvankelijk neer op de nieuw aangelegde broedplaats, maar waarschijnlijk verjoegen raten de vogels. Rijkswaterstaat broedt op maatregelen om het de visdieven volgend jaar meer naar de zin te maken.

Exposities

Tabula Scaldis, de kunstexpositie langs de Schelde, is aan zijn reis begonnen. In Valenciennes ging de expositie van start en werd ook het bijbehorende boek gepresenteerd.

Meer info: www.tabulascaldis.eu

Loodsen bij Nacht en Ontij is een expositie over het Loodswezen vroeger en nu. De tentoonstelling is tot en met 20 september te zien in Vlissingen. Ook hier is een boek over het loodswezen gepresenteerd.

Meer info: <http://125jaar.vnl.nl>

Tunnel of brug

De inwoners van Antwerpen spreken op 18 oktober in een referendum hun voorkeur uit over de nieuwe Oosterweelverbinding.

Komt er een tunnel onderdoor de Schelde of gaan ze toch voor de Lange Wapper, een combinatie van brug en tunnel. De gemeente Antwerpen legt zich bij voorbaat neer bij de uitkomst van de volksstemming en brengt deze als advies uit aan de Vlaamse regering die eind dit jaar de knoop doorhakt.

Meer info: www.antwerpen.be

Enkele glasaaltjes die dit voorjaar in het stroomgebied van de Zeeschelde zijn uitgezet

Luc De Wachter op een steiger aan de Schelde nabij Bornem, destijds door de mandenmakers aangelegd voor de afzet van hun producten.

Gouden driehoek aan de Schelde

COLOFON

De Schelde Nieuwsbrief is een gezamenlijke Nederlands-Vlaamse kwartaaluitgave van het Schelde InformatieCentrum. Abonnementen zijn gratis. De nieuwsbrief valt onder verantwoordelijkheid van de in het Bestuurlijk Overleg Westerschelde participerende organisaties, de NV Waterwegen en Zeekanaal, Agentschap voor Natuur en Bos en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek. Deze uitgave wordt mede mogelijk gemaakt door de financiële steun van het Europese LIFE project MARS. De in de nieuwsbrief gepubliceerde meningen weerspiegelen niet noodzakelijkerwijs het beleid van de participerende organisaties.

Nederland

Schelde InformatieCentrum
Poelendaesingel 18, Postbus 7003
4330 GA Middelburg
Telefoon +31 (0)118 622888
www.scheldenet.nl, info@scheldenet.nl
Coördinator: Anja Phernambucq

Vlaanderen

Schelde InformatieCentrum
P/a VLIZ, Wandelaarkaai 7, 8400 Oostende
Telefoon +32 (0)59 342144
www.scheldenet.be, info@scheldenet.be
Coördinator: Bregje Beyst

Redactie

Anton van Berchum, Bregje Beyst, Steven De Froy, Evelien de Munter, Ans van Nieuwenhuijze, Carolien Peelaerts, Frederic Piesschaert, An Wouters

Tekstschrijver:

Lex Kattenwinkel

Eind- en hoofdredactie

Laurens Vogelesang,
respectievelijk Jolanda Duinkerke

Illustraties

Yves Adams, Dominiek Decluyre, Delta Infra,
Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Lex Kattenwinkel, Waterschap Zeeuwse Eilanden

Vormgeving en productie

Nilsson BV, Goes

Oplage

4200 ex.

Overname van artikelen

Overname van artikelen is mogelijk met bronvermelding en na toestemming van de redactie.

ISSN 1382-9513

Klein-Brabant is een van de pareltjes van het Scheldeland. De regio met de gemeenten Bornem, Puurs en Sint-Amands wordt aan bijna alle kanten omringd door water: de Schelde, het Zeekanaal en enkele vroegere zijrivieren van de Rupel. "Het is in feite een groot eiland", zegt Luc De Wachter van Toerisme Klein-Brabant. "Met water, bossen en een mooi landschap is het een zeer aantrekkelijk gebied om in te recreëren."

De Wachter heeft een sterke band met Klein-Brabant. Geboren en getogen in Wintam, dat vroeger aan de Rupel lag en nu aan het Zeekanaal, heeft hij zich altijd geïnteresseerd voor water en wat daarmee samenhangt. Door zelfstudie heeft Luc zich in de historie van de streek verdiept. De juiste man dus voor het toerismebureau, waar hij inmiddels dertig jaar werkt. Lange tijd werkte hij vanuit vzw De Zilverreiger, streekmuseum annex bezoekerscentrum in Weert. Vanaf 1 januari dit jaar is zijn bureau verhuisd naar infokantoor 'Het Landhuis' van Toerisme Klein-Brabant in het centrum van Bornem.

Van hieruit verzorgt hij onder andere dagtochten op maat. Bijvoorbeeld een vaartocht op de Schelde gecombineerd met een bezoek aan De Zilverreiger of het kasteel van Marnix van Sint Aldegonde in Bornem. "Wat de mensen maar willen", zegt de toerismeman. "De mogelijkheden zijn legio, zeker op de fiets. De Scheldedijken zijn een autostrade voor fietsers. Vanuit Klein-Brabant kun je langs het water fietsen naar Brussel, Antwerpen en Gent. We zitten precies tussen drie hoofdsteden, in een gouden driehoek."

Slijkneuzenbier

De Wachter vindt het belangrijk om historische streekennis en volksverhalen levend te houden. Samen met zestien, meest door hemzelf opgeleide gidsen draagt hij deze kennis over

op toeristen én lokale bevolking. Zo vertelt hij gedreven over de mandenmakerij, vroeger een belangrijke bedrijvigheid op veel plaatsen langs de Schelde, zoals in het moerassige gebied tussen de Schelde en de Oude Schelde bij Weert. "Daar wilde weinig anders groeien dan wijmen, of wilgentenen. De hiervan gemaakte manden gingen de hele wereld over en de wijmencultuur bestaat nog steeds."

Streekmuseum De Zilverreiger heeft dan ook veel in huis over oude ambachten zoals de Scheldevisserij, klompen- en mandenmakerij. Ook brengt de vzw sinds een aantal jaren een streekbier op de markt dat aan de wijmencultuur herinnert, het slijkneuzenbier. De Wachter: "De wijmen groeiden in het slijk. De arbeiders veegden met hun beslijkte handen hun neus af. Zo is de bijnaam slijkneuzen in zwang gekomen, een benaming waar de Weertenaren trots op zijn."

Buitenland

Het zijn vooral de dorpen aan de Schelde die Klein-Brabant zo aantrekkelijk maken, vindt De Wachter. Een van die dorpen heeft een wel heel bijzondere naam: Buitenland. "Daar was vroeger slik, schorre en water, het lag buitendijks. Vandaar de huidige naam. Het is natuurlijk mooi als bezoekers kunnen zeggen dat ze in het buitenland zijn geweest..."

Lex Kattenwinkel